

एकल महिलाको नेतृत्वमा बालगृह

■ टीका खतिवडा

इलाम, भद्रौ २८। एकलै जीवन सञ्चालन गर्न समस्या हुने भएपछि विवाह गरिन्छ। विवाह पश्चात पुरुष एकल महिलालाई एकापसमा साथ र सहयोग भएकै कारण जीवन सञ्चालनमा सहजता आउँछ।

एकल जीवन सञ्चालन गर्न पूरुषलाई भन्दा महिलालाई केही समस्या नै हुने गरेको छ। अर्थात उपाजनको पाटी, समाजको डर लगायतले एकल भएपछि महिलाहरूले अनेको समस्या फेल्ने परेका घटना समाजमा प्रश्नात छन्। तर एकल भएर पनि सक्षम महिलाको स्वीकार कर्म महिला कर्म भएको छन्।

विवाह पश्चात एकल भएका महिलाहरू समेत उत्तिकै सक्षम छन् भन्ने उदाहरण इलाममा सञ्चालित राहसल बालगृह सञ्चालक समितिका महिलाहरूलाई लिन सकिन्दै। आफ्नो व्यवसाय, परिवार र समाजमा उत्तिकै भिजेको छन् बालगृह सञ्चालक समितिका महिलाहरू। इलाम नगरपालिका -९ मा रहेको राहसल बालगृह सञ्चालन गर्ने प्रयत्न महिलाहरू एकल नै छन्।

यो संस्था सञ्चालको अव्यक्ति कारणीय माया भट्टराई एकल नै हुन्। उनी आफू सम्पर्क र कारण सामाजिक कार्यमा समेत उत्तिकै समय निकालिन्।

यो बालगृह प्रायः एकल महिलाको नेतृत्वमा नै सञ्चालित छ। सचिव गीता कोइराला समेत एकल हुन्। उनले समेत छोराछोरीलाई समयसहित बालगृहमा उत्तिकै समय

दिने गरेको छन्। बालगृहको अव्यक्ति, सचिव र किंचनमा काम गर्ने एक महिला कलमा भट्टराई तीन जना महिला नै एकल भएर पनि संस्था सम्झाल्न गरेको छन्।

यहाँ सञ्चालिकालाई राहसल बालगृहमा रहेको बालबालिकालाई पालनपोषणमा दाताकै भर पनि पर्ने वायाता छ। २०८६ सालमा स्थापित यस बालगृह शुरू देखि नै दाताको सहयोगमा नै सञ्चालन हुनै आएको हो। इलाम नगरपालिका -९ मा सञ्चालित बालगृहमा हाल १३ जना बालबालिका रहेका छन्। यहाँ पछिल्लो समय सञ्चालक समिति समेत परिवर्तन भएर

बालबालिकाको हेरचाह गरिरहेको छ।

पछिल्लो समय जम्म उत्सव, स्पृह दिवस मनाउन समेत मनिसहरू बालगृहमा जाने गरेको छन्। यसरी गएकाहरूले एक छाक खानाकेता नगद समेत गरेको छन्। यसरी संकलित रकमबाट बालबालिकाहरूको हेरचाह गरिरहेको सञ्चालक समितिकी अव्यक्ति माया भट्टराईले बताइन्। संस्थालाई समय दिनकै लागि भएर यहाँ आएकाले आफूहरूले दिनरात काम गर्ने गरेको उनको भनाइ छ। बालबालिकालाई खाना पकाउन एक जना महिलालाई नै राखिएको छ। तर राखिएकी

राजकीय ...

दिएर विदाइ गर्ने हो - लिम्बू सांस्कृतिक परिवदका अव्यक्ति गोविन्द आड्वाहाडले भने।

चार दिनमा बुतेल

लिम्बू जातिले मान्ने मुन्धुमन्तुसार मृत्युसकारमा चार दिनमा नुन तेल फुकाउने परम्परा छ। तर परिवारका सदस्य वा आफतहरू भेला हुन समय लाग्ने अवस्थामा भने सात वा १० दिनसम्म पनि बार्ने चलन रहेको जानकारहरू बताउँछन्।

नेम्वाड परिवारका सदस्यले पनि चार दिनमै नुन तेल फुकाउने तयारी छ। कति दिनमा नुनतेल फुकाउने भन्ने दाहस स्पष्टि र चारिवार सर्वाङ्गको छलफलबाट फोडाइमात्रे दुङ्गी लागाउने गरिन्छ। मुन्धुम विधिअनुसार हाँगोमा पुरुषको चार दिनमा र महिलाको तीन दिनमा ठुऱ्याउने चलन हुन्छ - गोविन्द आड्वाहाड भन्न्हन्। चौथो दिनमा विवाह मृतकका सन्तानले नुन तेल बारेका अरु आफन्तलाई नुन तेल फुकाइदिने चलन छ। त्यसलाई 'यादसा' भनिन्छ।

अपराधिकारीका रियाया बेसकाहरूले पनि नुन तेल फकाउने चलन हुन्छ। त्यसलाई 'खाद्या' भनिन्ने दिप्रधार्षाद लिम्बूले बताए।

कसैले शब जलाएको वा गाउँको दिनदेखि नै कपाल खाइरेन र सेतो लुगा लगाउने चलन हुन्छ। कसैले नुन तेल फकाउने दिनको विवाह कपाल खाइरेपर सेतो लुगा लगाउँछन् र बेलुकावाट फुकाउँछन् - लिम्बूले भने।

लिम्बू जातिको अन्तिम संस्कार स्थानियों र फेडाइमात्रों विधिअनुसार पनि फरक पर्ने बताइन्छ। चार दिनसम्म मृतकको आत्मालाई खाना दिने चलन हुन्छ त्यसपछि केही पनि गर्नुपर्दैन आड्वाहाडले भने।

नेम्वाडको अन्तिम संस्कारमा विवाहाको अव्यक्ति श्रेयाको शब्दावारी अधिकांश व्यवस्थापनको काम नेपाली सेताको गुल्मले सलामी अर्पण गर्ने र तोप पढकाउने प्रचलन हुन्छ- उनले भने।

शोकमा अन्त्येष्टि भेलको राज्यकालीन दिवाली ...

राजकीय अन्त्येष्टि भेलको राज्यकालीन दिवाली ...

प्रतिनिधिसभाको विवाहाको अव्यक्ति श्रेयाको शब्दावारी अधिकांश व्यवस्थापनको काम नेपाली सेताको गुल्मले सलामी अर्पण गर्ने र तोप पढकाउने प्रचलन हुन्छ- उनले भने।

राजकीय अन्त्येष्टि भेलको राज्यकालीन दिवाली ...

प्रतिनिधिसभाको विवाहाको अव्यक्ति श्रेयाको शब्दावारी अधिकांश व्यवस्थापनको काम नेपाली सेताको गुल्मले सलामी अर्पण गर्ने र तोप पढकाउने प्रचलन हुन्छ- उनले भने।

शोकमा अन्त्येष्टि भेलको राज्यकालीन दिवाली ...

राजकीय अन्त्येष्टि भेलको राज्यकालीन दिवाली ...

प्रतिनिधिसभाको विवाहाको अव्यक्ति श्रेयाको शब्दावारी अधिकांश व्यवस्थापनको काम नेपाली सेताको गुल्मले सलामी अर्पण गर्ने र तोप पढकाउने प्रचलन हुन्छ- उनले भने।

शोकमा अन्त्येष्टि भेलको राज्यकालीन दिवाली ...

राजकीय अन्त्येष्टि भेलको राज्यकालीन दिवाली ...

प्रतिनिधिसभाको विवाहाको अव्यक्ति श्रेयाको शब्दावारी अधिकांश व्यवस्थापनको काम नेपाली सेताको गुल्मले सलामी अर्पण गर्ने र तोप पढकाउने प्रचलन हुन्छ- उनले भने।

शोकमा अन्त्येष्टि भेलको राज्यकालीन दिवाली ...

राजकीय अन्त्येष्टि भेलको राज्यकालीन दिवाली ...

प्रतिनिधिसभाको विवाहाको अव्यक्ति श्रेयाको शब्दावारी अधिकांश व्यवस्थापनको काम नेपाली सेताको गुल्मले सलामी अर्पण गर्ने र तोप पढकाउने प्रचलन हुन्छ- उनले भने।

शोकमा अन्त्येष्टि भेलको राज्यकालीन दिवाली ...

राजकीय अन्त्येष्टि भेलको राज्यकालीन दिवाली ...

प्रतिनिधिसभाको विवाहाको अव्यक्ति श्रेयाको शब्दावारी अधिकांश व्यवस्थापनको काम नेपाली सेताको गुल्मले सलामी अर्पण गर्ने र तोप पढकाउने प्रचलन हुन्छ- उनले भने।

शोकमा अन्त्येष्टि भेलको राज्यकालीन दिवाली ...

राजकीय अन्त्येष्टि भेलको राज्यकालीन दिवाली ...

प्रतिनिधिसभाको विवाहाको अव्यक्ति श्रेयाको शब्दावारी अधिकांश व्यवस्थापनको काम नेपाली सेताको गुल्मले सलामी अर्पण गर्ने र तोप पढकाउने प्रचलन हुन्छ- उनले भने।

शोकमा अन्त्येष्टि भेलको राज्यकालीन दिवाली ...

राजकीय अन्त्येष्टि भेलको राज्यकालीन दिवाली ...

प्रतिनिधिसभाको विवाहाको अव्यक्ति श्रेयाको शब्दावारी अधिकांश व्यवस्थापनको काम नेपाली सेताको गुल्मले सलामी अर्पण गर्ने र तोप पढकाउने प्रचलन हुन्छ- उनले भने।

शोकमा अन्त्येष्टि भेलको राज्यकालीन दिवाली ...

राजकीय अन्त्येष्टि भेलको राज्यकालीन दिवाली ...

प्रतिनिधिसभाको विवाहाको अव्यक्ति श्रेयाको शब्दावारी अधिकांश व्यवस्थापनको काम नेपाली सेताको गुल्मले सलामी अर्पण गर्ने र तोप पढकाउने प्रचलन हुन्छ- उनले भने।

शोकमा अन्त्येष्टि भेलको राज्यकालीन दिवाली ...

राजकीय अन्त्येष्टि भेलको राज्यकालीन दिवाली ...

प्रतिनिधिसभाको विवाहाको अव्यक्ति श्रेयाको शब्दावारी अधिकांश व्यवस्थापनको काम नेपाली सेताको गुल्मले सलामी अर्पण गर्ने र तोप पढकाउने प्रचलन हुन्छ- उनले भने।

शोकमा अन्त्येष्टि भेलको राज्यकालीन दिवाली ...

राजकीय अन्त्येष्टि भेलको राज्यकालीन दिवाली ...

प्रतिनिधिसभाको विवाहाको अव्यक्ति श्रेयाको शब्दावारी अधिकांश व्यवस्थापनको काम नेपाली सेताको गुल्मले सलामी अर्पण गर्ने र तोप पढकाउने प्रचलन हुन्छ- उनले भने।

